

Priloga

I. INDUSTRIJA IN CILJI NEPN

a. Vprašanje energetske učinkovitosti in skupne rabe energije

Slovenska industrija (SKD C- Predelovalne dejavnosti) v BDP prispeva 23,7 %, medtem ko je povprečni prispevek industrije v BDP v EU le 16,3 %. Industrija zaposluje 200.000 ljudi v Sloveniji, od tega energetske intenzivni del okoli 30.000.

Slovenska industrija pomembno prispeva k rasti BDP, izvozu in novim delovnim mestom z višjo dodano vrednostjo. Slovenije si brez industrije ne znamo predstavljati.

Tabela 1: Slovenska industrija (predelovalne dejavnosti SKD C) od 2005 do 2019, napoved 2030

Predelovalna dejavnost	2005 (izhodiščno leto v NEPN)	2019 ocena	Indeks 2019 oc./ 2005	2030 projekcija	2005- 2019, letna rast	2020- 2030, letna rast
Prihodki	20,6 mrd EUR	32,1 mrd EUR	155,8	50 mrd EUR	3,20%	4,10%
Dodana vrednost	6,0 mrd EUR	9,6 mrd EUR	161	15,7 mrd EUR	3,40%	4,50%
Poraba energije v TWh	19.155	16.004	83,5	14.921 (NEPN)	-1,30%	-0,60%

Vir: SURS, NEPN, izračuni Analitika GZS

Slovenska industrija je glede na zgornje podatke v obdobju 2005 do 2019 povišala prodajne prihodke za skupaj 56 %, dodano vrednost za 61 %, obenem pa zmanjšala porabo energije za 16,4% ali v povprečju 1,3 % letno. Cilj znižanja porabe energije, ki ga postavlja NEPN, je za industrijo dosegljiv ob 0,6-odstotnem letnem zniževanju porabe energije. V obdobju 2005 do 2018 se je v nasprotju s porabo drugih energentov povečala poraba električne energije za 7,2 %.

>> **To dokazuje povečanje energetske učinkovitosti v industriji od leta 2005 do 2019.**

Tabela 2: Energetske intenzivna industrija, od 2005 do 2019, napoved 2030

Energetske intenzivne panoge (C17, 20, 23, 24, 25)	2005 (izhodiščno leto v NEPN)	2019 ocena	Indeks 2019 oc./ 2005	2030	2005- 2019, letna rast	2020- 2030, letna rast
Dodana vrednost	1,8 mrd EUR	2,8 mrd EUR	155,7	4,6 mrd EUR	3,40%	4,50%
Poraba energije v TWh	11.877	9.382	79,0	8.207	-1,70%	-1,20%
Delež porabe energije glede na celotno predelovalno dejavnost	62%	58,60%		55,00%		

Energetske intenzivni del industrije (dejavnost proizvodnje aluminija, jekla, cementa, stekla, papirja, del kemije ipd.) predstavlja tradicionalni in stabilni del industrije, ki ustvarja 6,5 mrd

prihodkov, 4,7 mrd izvoza. V obdobju 2005 do 2019 se je dodana vrednost v tem segmentu industrije povečala za 56 %, medtem ko se je poraba energije v teh sektorjih znižala kar za 21 % ali 1,7 % letno. V obdobju 2005 do 2018 se je v nasprotju s porabo drugih energentov v segmentu EII povečala poraba električne energije za 4,4 %, kar je 2,8 odstotne točke manj kot v industriji na splošno. Tudi v segmentu EII je cilj znižanja porabe energije dosegljiv (-1,2 % letno).

>> **To dokazuje, da je EII še bolj energetska učinkovita kot povprečje v predelovalnih dejavnostih.**

>> **EII v celotnem preučevanjem obdobju predstavlja stabilni, 30-odstotni delež v dodani vrednosti industrije.**

>> **Delež porabe energije EII v celotni porabljeni energiji v predelovalni dejavnosti se je znižal z 62 % v 2005 na 59 % v 2019, ker je energetska učinkovitost v EII naraščala bolj kot v preostalem delu industrije.**

>> **Industrijska proizvodnja, ki je osnova za izračun porabe energije v industriji, je podcenjena.**

NEPN predvideva, da se bo v naslednjih 11 letih (do 2030) raba energije znižala za -0,6 % letno. Ocenjujemo, da bo industrija to zmoгла, tudi če pospeši rast DV za 1 o. t. na +4,5 % letno.

b. Vprašanje zniževanja toplogrednih plinov (TPG) v industriji

Tabela 3: Toplogredni plini v industriji od 2005 do 2017, napoved 2030 v ktCO₂ekv

Industrija (predelovalna dejavnost, rudarstvo)	2005 (izhodiščno leto v NEPN)	2017	2030	2005-2017, skupaj	2017-2030, skupaj
Industrija-ETS zavezanci	2.369	1.774	1.350	-25,10%	-23,90%
Druga industrija	1.542	1.113	1.079	-27,80%	-3,00%
Celotna industrija	3.911	2.887	2.430	-26,20%	-15,80%

Slovenska industrija je v obdobju 2005 do 2017 ob doseženem večjem obsegu proizvodnje, ki izhaja iz 56-odstotnega povečanja obsega prodajnih prihodkov, znižala izpuste toplogredne za 26,2 %.

Slovenska energetska intenzivna industrija je tem obdobju izpuste TGP znižala za 25,10 %.

>> **Zastavljeni cilj zniževanja TGP za sektor ETS (-43 % glede na l. 2005) ni dosegljiv.** - Pri tem je treba izpostaviti, da je ta del industrije v preteklih desetletjih izvedel mnogo investicij in projektov, usmerjenih v povečevanje energetske učinkovitosti. Emisije so se znižale za dobro četrtno, ob tem, da se je obseg proizvodnje povečal ter struktura precej spremenila.

Meje obstoječih tehnologij so blizu, prihodnje desetletno obdobje pa se zdi prekratko za razvoj in širšo tržno uveljavitev novih, prebojnih tehnologij.

Poleg tega se napoveduje ukinitvev nekaterih oprostitev oz. vračil plačil dajatev do leta 2025, zato bo investiranje v nove tehnologije še dodatno oteženo.

>> **Cilji za industrijo izven ETS se zdijo lažje dosegljivi glede na doseženo 27,8-odstotno znižanje TGP do l. 2017.**

c. Delež doseganja OVE v industriji

Zastavljeni cilj »vsaj 30-odstotni delež OVE v industriji« se zdi nedosegljiv. NEPN ne ponuja strategije za doseganje tega cilja. Navaja pa dejstvo, da tržno razpoložljive tehnologije v EII še ne omogočajo večje uporabe OVE, slovenska posebnost pa je visok delež EII.

Sprašujemo se o metodologiji merjenja tega cilja: bo ta merjen na nivoju industrije kot celote ali posameznega gospodarskega subjekta?

II. HIDRO POTENCIAL IN CILJI OVE DO 2030

V Sloveniji smo v letu 2019 dosegli približno 21,4-odstotni delež OVE. Torej cilja do konca 2020 (dvignili smo ga sami s postavljenih 20 % na 25 %) najverjetneje ne bomo izpolnili. Slovenija bo plačala kazen za nedoseganje cilja v višini 9 mio EUR za vsako odstotno točko odstopanja.

V NEPN si postavljamo 27-odstotni cilj na področju OVE, kljub temu da Evropska komisija za Slovenijo priporoča cilj 37 % OVE. Stroka ocenjuje, da cilj 27 % po scenariju NEPN 4.1 ni dosegljiv. Razliko med obljubljenim in realiziranim bomo spet morali plačevati vsi!

Gospodarstvo se zaveda zahtevnejše postavljenega cilja na področju OVE, ki bo s poslanim NEPN postal ZAVEZUJOČ cilj države in s tem vplival na prihodnost energetske in okoljske politike Slovenije.

>> Cilj je pomemben in bo za državo zavezujoč! Vendar je pot do tega cilja, kot jo nakazuje NEPN, nerazumna, brez izrabe vodnih potencialov za proizvodnjo energije in njenih sinergijskih učinkov na slovensko gospodarstvo.

Kmečka pamet govori o nerazumnem prezrtju domačega hidro potenciala v NEPN do leta 2030. Ta prinaša mnoge multiplikativne učinke tako na domače gradbeništvo, inženiring, dobavitelje opreme kot koristnike večnamenskih objektov. Ob zastoju gradnje HE do leta 2030 bi se večino znanja s tega področja izgubila, izvajalci pa bi bili prisiljeni v prestrukturiranje svoje dejavnosti. To bi pomenilo tudi na področju izgradnje HE odvisnost od tujega znanja in tehnologije.

>> Z izrabo vodnih virov bi OVE cilje lažje dosegli ali celo presegli.

NEPN predvideva cilj 27 % OVE doseči z izgradnjo dodatnih sončnih elektrarn.

Trenutno imamo v približno 250 GWh energije iz FV, kar je 0,5 % OVE v končni rabi energije, NEPN v desetletju planira 5-kratnik tega obsega SFV, kar je nerealen cilj.

Za 1 odstotno točko OVE je potrebno zgraditi 54.500 povprečnih hišnih SFE (10 kW). V letu 2018 smo jih v Sloveniji približno 1.300, v 2019 je intenziteta precejšnja, morda bomo priključili med 4.000 in 5.000 hišnih SFE; skupinska gradnja je še v povojih.

Potencial celotne verige HE na srednji Savi je 1.000 GWh, torej 1,4 odstotne točke, HE Mokrice pa 0,22 odstotne točke pri doseganju cilja OVE.

III. HIDROELEKTRARNE SO ZAPISANE TUDI V NEPN DRUGIH EU DRŽAV

Mnenje GZS je, da predstavljajo HE glede na vodnatost Slovenije nepogrešljiv OVE vir, s katerim bomo zagotavljali zanesljivo oskrbo z energijo tako za podnebno nevtralno družbo kot za gospodarstvo prihodnosti.

Z objavo okoljskega poročila, ki je spremni dokument NEPN 4.1, se je v določenih krogih uveljavilo stališče in razširilo mnenje, da so HE neprimerne z vidika svojih okoljskih vplivov in da jih ne moremo umestiti v prostor.

Podobno kot GZS za Slovenijo je švedska politika za svojo državo ugotovila, da so HE pomemben vir energije glede na vodnatost njihove države. Ugotovili so, da je pri njih ključno zagotoviti zanesljivo energetska oskrbo ob ohranjanju in izboljšanju ekoloških dobrin in storitev. Zavzeli so stališče, da vodna direktiva prepoznava potrebo po uravnoveženju zaščite ekosistemov s drugimi družbenimi dobrinami, ki jih zagotavlja razvoj vodnih teles, vključno z gradnjo hidroelektrarn.

HE zdaj predstavljajo 41-odstotni delež oskrbe Švedske z električno energijo. Politični konsenz pri njih določa 100-odstotni delež OVE iz HE do 2040. Odločili so se tudi za ohranitev jedrskih elektrarn.

>> Glede na vse okoliščine ne verjamemo v neizvedljivost oziroma škodljiv okoljski vpliv uporabe vodnih virov. Potrebno je najti pot za izvedbo že dobro preučениh projektov na vodnih virih.